

ناخواسته گفته می‌شود. اثر قطعی و مشخص سروصدا بر عملکرد، مشخص نشده است. بعضی از عملکردها و جنبه‌های آنها بیشتر تحت تاثیر سروصدا قرار می‌گیرند. اثرات سروصدا بر کارکنان در سه کارخانه نساجی بررسی گردید، کارکنانی که در معرض سروصدای زیاد کار می‌کردند رفتارهای خشن‌تر، تصادفات و غیبت‌های بیشتر و بهره‌وری کمتری نسبت به کارکنانی که در معرض سروصدای کمتر قرار داشتند از خود نشان دادند. به نظر می‌رسد که سروصدا بر کیفیت کار، موثر بوده و آشکارا و به‌طور خاص بر اعمال دقیقی که مستلزم هشیاری زیاد است تاثیر می‌گذارد.

استرسورهای چندگانه

استرسورها اغلب به‌صورت منفرد وجود ندارند. پیوندهای آنها موجب بروز تاثیرات اضافی و تعامل بین آنها می‌شود. برای مثال اگر میزان سروصدا و سطح گرما هر کدام ۱۰ درصد از عملکرد بکاهند اثر ترکیبی آنها موجب کاهش ۲۰ درصدی عملکرد می‌شود. این دو استرسور اثر مضاعفی را به دنبال دارند. در بعضی موارد اثر تعاملی این دو می‌تواند تاثیر زیادی بر عملکرد داشته باشد.

پاسخ به استرس

واکنشهایی که توسط فرد به استرس داده می‌شود در سه مقوله عمده جای می‌گیرد:

- ۱- فیزیولوژیکی ۲- روان‌شناختی ۳- رفتاری

پاسخهای فیزیولوژیکی، مانند افزایش فشار خون و کلسترول، افزایش میزان مواد بیوشیمیایی مانند کاتکولامینها و اسید اوره و نشانه‌هایی مانند زخم معده می‌شود. پیش‌بینی ناپذیر بودن کار، از دست دادن کنترل، سرعت و روش کار و سروصدای گوش‌خراش، با افزایش سطح کاتکولامینها رابطه دارد. پاسخهای روان‌شناختی به استرس در محیط کار از طریق متغیرهای عاطفی و ناراضی‌شنلی بروز می‌کند. اثرات روانی استرسورها در کار موجب کاهش عزت‌نفس و اعتماد به نفس می‌شود. پاسخهای رفتاری به استرسهای کاری در پنج مقوله وسیع‌تر می‌گنجد: نقش‌کاری (عملکرد سفلی، تصادفات، استفاده از مواد در سر کار)، رفتارهای ایضاتی در سر کار (زدی، تخریب عمدی)، در رفتن از زیر کار، شانه خالی کردن از نقشهای زندگی (همسر و کودک‌آزایی) و رفتارهای خودتخریبی. □

نقش استرسورهای گرما، رطوبت و سروصدا در بهره‌وری سازمان

از: مجید مشهوری

مهمترین متغیر در تعیین ناخوسندی و واکنش به استرس باشد. در شرایطی که درجه حرارت و رطوبت اجتناب‌ناپذیر باشد حرکت سریع هوا موقعیت را تحمل‌پذیرتر می‌کند. چون احساس گرما به‌سادگی از طریق اندازه‌گیری هوا میسر نیست شاید بهتر باشد که مجموع عوامل موردنظر قرار گیرند.

استرس گرما مشکلی است که هم بر افرادی که در محیط باز کار می‌کنند موثر است هم بر روی افرادی که در کنار کوره، بویلر، خشک‌کن و سایر وسایلی که ایجاد حرارت می‌کنند. استرس گرما می‌تواند تا اندازه زیادی از بهره‌وری کارهایی که نیاز به سعی و انرژی زیاد دارند بکاهد. ترکیب گرما و فشار فیزیکی، موجب از بین رفتن قوه و بنیه کارکنان می‌شود. علاوه بر این استرس گرما می‌تواند عملکرد افرادی را کاهش دهد که حداقل فعالیت فیزیکی را از خود نشان می‌دهند. این کارها می‌توانند حتی به فعالیتهای ذهنی محدود شوند.

سازمانها از اثرات گرما آگاهند و هزینه زیادی را صرف مقابله با این مشکل می‌کنند. تهویه هوای مطبوع مرکزی، یک مشخصه استاندارد برای اغلب ساختمانهای دفتری جدید است. دستگاههای رطوبت‌زا در هر جایی که رطوبت بر عملکرد افراد اثر می‌گذارد و به ابزارهای حساس (مانند کامپیوتر)، خسارت وارد می‌سازد نصب می‌شوند. فن‌های صنعتی اغلب برای مکش گرما (و بخارات زیان‌آور) در سازمانها و کارگاهها نصب می‌شوند. در این موارد به کارکنان اجازه داده می‌شود که ساعات استراحت بیشتری داشته باشند.

سروصدا

سروصدا به صداها و آوای ناخوشایند و

اصطلاح استرسور به محرکهایی اشاره دارد که در حوزه‌های کساری به‌وجود می‌آیند و پیامدهای فیزیکی و روانی منفی برای افرادی دارند که در معرض آنها قرار می‌گیرند. کارهای شیفتی (SHIFT WORK) و محرکههای فیزیکی (مانند گرما، سرما و سروصدا) موجب استرس می‌شوند.

استرسورها بسیار پیچیده و متنوع هستند. بعضی علتهای استرسورها مربوط به خواستههای کاری (WORK DEMAND)، فشار نقش و ویژگیهای سازمان هستند. خواستههای کار شامل سروصدا، رطوبت، گرما و سرما، فضای شخصی و... می‌شوند. تفاوت‌های فردی بسیاری، با ادراک استرس در ارتباط هستند. یک نفر ممکن است از چالش‌انگیزی و گوناگونی کار لذت ببرد و یک فرد دیگر ممکن است هیچ نوع تغییری را تاب نیاورد. سرعت کار، سروصدا، فشار نقش و... می‌توانند یک استرسور محسوب شوند. استرسورهایی که با شرایط کاری همبسته هستند پاسخهای نسبتاً قابل ملاحظه‌ای را به دنبال دارند. البته میزان استرس اغلب با دخالت عوامل فردی تعدیل می‌شود. در زیر نقش دو استرسور گرما و سروصدا و تاثیر هر دو مورد بررسی قرار می‌گیرد.

گرما

ناراحتی و ناخوشنودی از گرما تنها متوط به درجه حرارت بالا نمی‌شود. سازگاری با گرما تابعی از سه متغیر است. ۱- درجه حرارت ۲- رطوبت ۳- جریان هوا. درجه حرارت بالا، رطوبت زیاد و فقدان جریان هوا بیشترین درصد ناخوشنودی را به همراه خواهد آورد. پاره‌ای از یافته‌ها نشان می‌دهد که رطوبت می‌تواند